

Baluwa ninɔ Pɔlɔ akpikilya ndi Tito Likpɔmuka la mambwa

Baluwa ninɔ Pɔlɔ akpikilya ndi Tito nimɔ. Tito kegɔ ndi iyi Muyuda abe Pɔlɔ, luki limoti, apɔna ndi iyi kabibya Yeso, na bakpakyanaga ndi na Pɔlɔ bongbinga basi kagya ligubo lo Mongoni Manza. Baluwa yi nimɔ atakanya ndi Tito ko uzu wa Keleti. Pɔlɔ asa ndi kɔ beyo kye apɔnagi bambanzɔ niɔ bɔmamalya batɔ bi niɔ babinikyana Yeso. Akwanana ndi gɔni kauwonisilo batɔ bi niɔ beyo bokwononi mino kaiko luga kabɔ, na beyo bokwononi mino kakpokyoniso obili kabɔ. Utumbulyaga ndi gɔni beyo bokwononi mino kaupá bambokɔ-mbokɔ, ikani bomiki, ikani bosunzu mutɔ, na beyo obili ka batɔ niɔ bokwononi kaɔmamalya batɔ niɔ bailya okwononi mino kaiko.

Yigbananaga ya kitabu yi niyi:

Yuuso, na malɔmba *1:1-4*

Beyo bokwononi mino kaupá bangama ka batɔ niɔ babailya mutɔ *1:5-16*

Beyo bokwononi mino kaupá batɔ niɔ babailya mutɔ *2:1-3:11*

Yuuso ya mulibo *3:12-15*

Yuuso

¹ Imi Pɔlɔ ninɔ na mɔgya-ligubo ko Kunzi na atutumbwa ka Yeso-Kilisito nɔ nakpiki baluwa yi nimɔ. Kunzi etika ndi ka batɔ niɔ apɔnaga

ndi be babinikyani na kye numibisi lingunū iba biki batū bongbingbili ko misa kaki. ² Kuwa wa guwa, biko na mutamanagi ma obili wa benze na benze. Kunzi ninō kabikyagigū bōngō, atiwoyogoni ndi obili yi ninō kambwa kagya makpūmūka masi. ³ Niyo ngbinga itulyana kuwa, Kunzi Muhukuso kusu umibisa ndi bambanzū likpūmūka kaki. Epōku ndi mongoni mi nimō, ekpamyā kuwa be nabikyagi.

⁴ Nukpikilyi iwe Tito balūwa yi nimū, mikami walingunū ninō ta na iwe luki limoti ka baya. Iziyo na maziyo ko Kunzi Baba na Yeso-Kilisito Muhukuso kusu iki pa imoti na iwe.

Tito akaumomosa bambōkū-mbōkū ba kanisa ka Kilete

⁵ Nusi bi ko uzu wa Kilete komosisyo bopisi baya mogubo nibayo osikoni bi, kaumomoso bambōkū-mbōkū ba makanisa ka bagudū basi, mūdōngōni beyō imi mombukwana-daki nūpi bi mino mutū. ⁶ Mbōkū-mbōkū wa kanisa kokwononigū kaiko na bebo. Okwononi kaiko na muko bemoti aka. Bomikaki bokwononi kaiko bakilisito, ni bakegū na yigya yanye ikani mū mapū. ⁷ A beyō, mutū wa kamalya kanisa kokwononigū kaiko na bebo, kye a zamū ninō andaga makpūmūka ko Kunzi. Kokwononigū kaiko mutū wa limbengi lidingi, ikani wa limbengi likudū, ikani wa libūma, ikani ninō mūsaana na bambanzū, ikani mutū yi ninō akakisa kangamikana ko pisi yanye. ⁸ Luki limoti, okwononi iki mutū yi ninō a wakitulya kautilya bobiko na ninō apaga būnza. Okwononi iki mutū wa yimibo, wongbingbili,

wotu na ninɔ kegɔ limbengi bikpo. ⁹ Okwononi igwinonogo bingbufu ka Likpɔmɔka ko Kunzi nilɔ la lingunɔ, kabɔyɛnɛnɛ na mutɔɔ nimɔ bawonisila ndi. Kɔwa wa, akwanana kaɔtiwa bambanzɔ ko pisi ya lingunɔ, na kaɔkitaga niɔ biko kakisa koyikoso likpɔmɔka kaki.

¹⁰ A bɛyɔ, a na batɔ ba mɔ mapɔ budingi, bɔpuu luga ka Bayuda niɔ bɔbinikyononi. Liguba kabɔ ni yinzinzinya aka na kaɔbɔbɔ bɛngeni. ¹¹ Okwononi kaudokisa batɔ bi niɔ kyɛ bapanzaga bandabɔ bayasi na mutɔɔ manyɛ, banakisa ibɔ kangamikana no pisi yanyɛ. ¹² Bemoti ka bɔgyalandɔ kabɔ ninɔ a gɔni Mɔkelɛtɛ, abikya ndi bɛ: «Bakelɛtɛ ba masyɛ masi batɔ ba bɔngɔ, banyama buɔfiya, bakapagigɔ ligubo na mambengi usomikononi no nzoyi ya malili bikpo.» ¹³ Mutumbulagi mi nima a ma lingunɔ. Kinili, okwononi kaɔyoyiso yarɔ, iba biki na baya yo ngbingbili. ¹⁴ Kɔwa wa gɔ wa, basa kabɔ bɔmongoni baya kɔbɔbɔkɔ ka Bayuda, na mutɔɔ ka batɔ bi niɔ bɔsonononi ndi na likpɔmɔka la lingunɔ. ¹⁵ Makpɔmɔka masi a manzanza ka batɔ niɔ ba banza ko misa ko Kunzi. Luki limoti, kegɔ no luki gutugɔ limoti aka nilɔ ikaga lanza ka batɔ niɔ banyɛ ko misa ko Kunzi, na niɔ bakanabinikyonigɔ. A bɛyɔ, yimibo na mambengi kabɔ ikaga ka bɔnyɛ aka. ¹⁶ Bibibaga bɛ bamibatɔ Kunzi, luki limoti, yigya kabɔ a di. Ba batɔ niɔ bakupagigɔ, ba na mɔ mapɔ na bakakwananagigɔ kagya ligubo lanza gutugɔ limoti aka.

2

Mutuu ma lingunu

¹ Luki limoti, iwe, nakaubikya ambе utiwa bambanzu kabyenene na mutuu ma lingunu.

² Hubikya bamboku-mboku baluku bi be biki batu ba kiginyilyo, biki batu nibo yigya kabu akapa ibiba ni bakegu mambengi bikpo, biki bakisulyo ka baya, batu ba sipananiso na nibo ba limbengi linda. ³ Hubikya goni bamboku-mboku boko bi be biki na yigya niyo okwononi ko misa ko Kunzi, bakikonitogu batu ba banvenve ikani badangbala ba makana. Luki limoti, biki batu bupa mutiwi manza, ⁴ buwonisi basika bi nibo ba ka bovononi kaika na sipananiso na bambunyaabu na bomikabu, ⁵ biki botombiii, biki na obili wanza, boko bakigugubyo ka bandabu kabu, batu ba yigya yanza, banubanga bambunyaabu. A beyo, iba mutu gutugu bemoti aka kotumbwonitogu likpamuka ko Kunzi.

⁶ Okwononi goni kautumisa bawanza mambengi be biki na tamanaga yanza. ⁷ Iwe mombukwana-daki yi, wokwononi kaika likingyosi pisi ka yigya yanza. Mutuu kaku iki ma lingunu, na nimo okwononi. ⁸ Munzina kaku iki mongbingbili nimo mambanzu gutugu bemoti aka kakwananigu kobudiso. Kika beyo, bomuyoniso kaku bogwa suni ni bakegu na likpamuka lanye gutugu limoti aka nilo bakwanana kabikya ko bulya kusu.

⁹ Okwononi be bosunzu bubangi bamombukwana-dabu ka bopisi bayasi. Banagya mufongoni beyo biko mino kapa kani

bakegu kagya na ibu bodongoso, ¹⁰ ikani kaibo mukumbo kabu. Luki limoti, okwononi biki bongbinga basi batu banza, batu bakukana iba bapi ibiba ka mutuu masi ko Kunzi, Muhukuso kusu.

¹¹ A beyo, Kunzi owonisila ndi iziyo kaki ka batu basi, kye binisoni na muhukuso. ¹² Iziyo yi niyo atiwonisilogo kaasa yigya yanye na musasa ma obili. Kuwa wa gu wa, takwanana kaiko ka obili yi nimu batu botombii, bongbingbili, na bakigwinonogo na Kunzi. ¹³ Kinili, takwanana kabundilaga lisyé lanza nilo tobiso mino mutamanagi. Ka lisyé nilo, ibiba ko Kunzi mudingi na Yeso-Kilisito, Muhukuso kusu inisana ndeke. ¹⁴ Iyi mombukwana-daki apóni ndi obili kaki ko bulya kusu. Agya ndi, be kye atikulagi ka bunye basi, atingumoso ko misa ko Kunzi. Tiita kuwa batu kaki bikpe, nibo biko bongbinga basi bakitulya kagya likpumuka lanza.

¹⁵ A beyo, nilo a likpumuka nilo wokwononi kaamalya no ngu. Hutumiso bambanzu mambengi, wanuyoyiso. Mutu gutugu bemoti aka kundungulyogonitogu.

3

Yigya ka bakilisito

¹ Hutomosyo batu basi ambe biki bakisiso kambwa ka bangama basi. Okwononi buhangi, biko bakitulya kagya bunza. ² Bakikonitogu kautumbwa bambanzu, kasaana. Luki limoti, biki na yigya yanza, bonowonisilo bongbinga basi butombiii na batu basi. ³ A beyo, kambwa,

ibusu ta ndi goni bongingi, batu bubuno mutuu ko Kunzi na nibo bubungogo. Ta ndi bosunzu ba musasa manye na yigya dididi. Obili kusu a ndi wanye, mutumo na musasa. Bakatipagigu ndi na takapananagigu ndi beyo. ⁴ Luki limoti, Kunzi Muhukuso kusu uwonisila ndi bambanzu bunza na sipananiso kaki, ⁵ atihukusa ndi. Kagyagu ndi beyo kye ta ndi na yigya ya bungbingbili, luki limoti a ndi pisi ka limbengi kaki lo kumbu. Atihukusa ndi goni pisi ka yisukusaga ya yibukuta yambiya, pisi ka Limbengi-Lotu nilo atipa obili wambiya. ⁶ A beyo, pisi ka Muhukuso kusu Yeso-Kilisito, Kunzi atidukilyoni ndi Limbengi-Lotu bigbiya-gbiya. ⁷ Kuwa wa go wa, pisi ka iziyo kaki, atiitisa bongbingbili ko misa ko Kunzi katipa obili wa benze na benze nino tikaga na mutamanagi mi. ⁸ Likpumuka li nili a la linguna.

Nakapa ambe wamalya yapa katiwa likpumuka li nili, iba batu bi nibo babinikyana Kunzi bidukulogi kagya bunza aka. Likpumuka li nilo a lanza na la izangiya ko bulya ka bambanzu. ⁹ Luki limoti, nyika bodongoso baya bungingi, babibu baya puponogo ka botitonu, mosooni na bodongoso ko bulya mutuu. Makpumuka mi nimo masi a payaya, kegua na izangiya. ¹⁰ Mumbazu kiko kaugbonoso bambanzu, muyoyiso nganga yiba. Kumukoni, wate ka kpolo. ¹¹ A beyo, inguo ya mutuu yi nino amubungogo. Ko pisi yakidukulogo na likpumuka lanye, akaimakya ni iyi mumbukwana-daki yi bikpe ka mungimbo.

Munzina ma mulibo

¹² Nutikilyatu banu Alitemisi ikani Tikiko. Bakadwe ku, wanya kekele kodoku iba tabangani banu ka Nikopoli. A beyo, nosisilyi bi kaika ku beyo ko ngbingo wa syangasu.

¹³ Mubungusilyogo zozini ina be Zenasi ibu na Apolo ligundu binza, iba bakozongonitogu tumatu. ¹⁴ Okwononi goni be batu kusu fibononi kagya bunza, iba bikito goni kausingyo nibo biko ka yangya ya lingunu. Bakagya beyo, ligubo kabu abukutatu masolo.

¹⁵ Batu basi nibo ta pa imoti na ibu, bumuusogito. Tumuusogito goni bomomосу ka baya.

Iziyo ko Kunzi iki na ibunu basi.

AGUMƐ WAMBIYA

Lika: AGUMƐ WAMBIYA (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lika

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Dec 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

f796df90-b7da-5393-9b93-c756eba4e5d6